

▶ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

▶ Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի
2018 թ. գործունեության վերաբերյալ

▶ Երևան, 2019

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ	2
ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ	3
ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	4
ՌԻՍԿԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ	6
ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	13

Հավելվածներ

Հավելված 1. Հաշվետվություն տրամադրող անձանց ցանկը և ներկայացված հաշվետվությունները	21
Հավելված 2. Հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար իրականացված ուսուցումները	22
Հավելված 3. Փոխըմբռնման համաձայնագրերը	23

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

**Գնահատման
հաշվետվություն**

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից հաստատված Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի փոխադարձ գնահատման հաշվետվություն

Եվրասիական խումբ

Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի հարցերով եվրասիական տարածաշրջանի երկրների խումբ

Էզմոնտ խումբ

Ֆինանսական հետախուզության մարմինների Էզմոնտ խումբ

ԿԳՀ

Կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ հաշվետվություն

ՄԱԿ

Միացյալ ազգերի կազմակերպություն

**ՄԱՆԻՎԱԼ
հանձնախումբ**

Եվրոպայի խորհրդի փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի միջոցառումների գնահատման փորձագետների ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ

**Միջգերատեսչական
հանձնաժողով**

«ՀՀ փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման դեմ տարվող պայքարի հարցերով» միջգերատեսչական հանձնաժողով

**ՓԼ/ԱՖ
ԶՈՁ ՏՖ**

Փողերի լվացում և ահաբեկչության ֆինանսավորում
Զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորում

ՖԴԿ

ՀՀ ԿԲ ֆինանսական դիտարկումների կենտրոն

ՖՀՄ

Ֆինանսական հետախուզության մարմին

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Սույն հաշվետվությամբ ներկայացվում են 2018 թվականի ընթացքում ՖԴԿ-ի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացված աշխատանքները: Մասնավորապես, ըստ համապատասխան բաժինների անդրադարձ է կատարվում հետևյալ թեմաներին.

- **Գործարքների վերաբերյալ տեղեկություններ.** ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից ՖԴԿ-ին տրամադրված պարտադիր տեղեկացման ենթակա և կասկածելի գործարքների վերաբերյալ,

- **Ռիսկերի վերլուծություններ և կանխարգելիչ միջոցառումներ.** ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի բացահայտմանն ուղղված ռազմավարական վերլուծությունների և բացահայտված ռիսկերի զսպմանն ուղղությամբ ձեռնարկված կանխարգելիչ միջոցառումների, այդ թվում՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրված հանձնարարականների, տեղեկատվական համակարգերի զարգացմանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ,

- **Ներպետական և միջազգային համագործակցություն.** ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի ինչպես ներպետական, այնպես էլ միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության՝ մասնավորապես կատարված աշխատանքների, իրականացված միջոցառումների, միջազգային կառույցների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ՀՀ-ին տրված գնահատականների վերաբերյալ:

Հաշվետվության հավելվածում ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ 2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՖԴԿ-ում հաշվառված հաշվետվություն տրամադրող անձանց, վերջինների համար իրականացված ուսուցումների, ներպետական և միջազգային գործընկերների հետ կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերի վերաբերյալ:

Սույն հաշվետվությունը ներկայացվում է ի կատարումն «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի 15-րդ կետի:

ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԿԵՐԱՐԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՖԴԿ-ն հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ստանում է Օրենքով սահմանված պարտադիր տեղեկացման շեմը գերազանցող կանխիկ և անկանխիկ գործարքների, ինչպես նաև կասկածելի գործարքների վերաբերյալ հաշվետվություններ: Ստորև ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ 2017-2018 թթ. ստացված հաշվետվությունների վերաբերյալ.

ԿԱՆԽԻԿ ԵՆ ԿԱՊԿԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԿԵՐԱՐԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օրենսդրական պահանջ

5 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող գործարքներ

2018 **262680**

2017 **232635**

ԱՆԿԱՆԽԻԿ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԿԵՐԱՐԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օրենսդրական պահանջ

20 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող գործարքներ և 50 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքներ

2018 **225544**

2017 **193460**

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԿԵՐԱՐԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օրենսդրական պահանջ

Կասկածելի գործարքներ կամ գործարար հարաբերություններ

2018 **294**

2017 **280**

**ԿԳՀ-ները վերաբերել են
փողերի լվացմանը և
նախորդող
հանցագործությունների
վերաբերյալ կասկածներին**

2017-2018թթ. ընթացքում ՖԴԿ-ն ստացել է համապատասխանաբար 280 և 294 ԿԳՀ, որոնց գերակշիռ մասը՝ համապատասխանաբար 259-ը և 262, ներկայացվել է բանկերի կողմից: Ստացված ԿԳՀ-ները վերաբերել են փողերի լվացմանը և

դրան նախորդող հանցագործությունների հետ կապված կասկածներին: Ահաբեկչության ֆինանսավորման հետ կապված կասկածներին վերաբերող ԿԳՀ-ներ չեն ստացվել:

Ստորև ներկայացվում են բանկերի կողմից ներկայացված ԿԳՀ-ներում իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ներգրավվածության վերաբերյալ ամփոփ տվյալներ.

	Ֆիզիկական անձիք		Իրավաբանական անձիք	
	ՀՀ քաղաքացի	Օտարերկրյա քաղաքացի	ՀՀ-ում գրանցված	Օտարերկրյա գրանցմամբ
2017	178	49	93	79
2018	159	127	117	102

Ներկայացված ԿԳՀ-ների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ, ինչպես և նախորդ տարի, ՀՀ քաղաքացի և ՀՀ-ում գրանցված իրավաբանական անձանց ներգրավվածությամբ ԿԳՀ-ները հիմնականում վերաբերում են հարկային պարտավորություններից խուսափելու, ապօրինի ձեռնարկատիրություն իրականացնելու նպատակով գործարքներին: Նախորդ տարվա համեմատությամբ նույն պատկերն է նաև օտարերկրյա քաղաքացիների և օտարերկրյա գրանցմամբ իրավաբանական անձանց պարագայում. օտարերկրյա քաղաքացիների ներգրավվածությամբ ԿԳՀ-ները հիմնականում վերաբերում են տարատեսակ խարդախության սխեմաներին (այդ թվում՝ քարտային տվյալների ապօրինի օգտագործմամբ, զանգվածային մարքեթինգի մոդելով խարդախության սխեմաներ և այլն), իսկ օտարերկրյա գրանցմամբ իրավաբանական անձանց մասնակցությամբ ԿԳՀ-ները՝ ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով ֆինանսական միջոցների տարանցիկ փոխանցումներին:

ՌԻՍԿԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացվող ռիսկերի վերլուծությունները և դրանց զսպման ուղղությամբ ձեռնարկվող կանխարգելիչ միջոցառումները առանցքային նշանակություն ունեն ՓԼ/ԱՖ հնարավոր դեպքերը վաղ փուլերում բացահայտելու և խափանելու գործում: Ինչպես ՖԴԿ-ն, այնպես էլ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի մյուս մասնակիցները՝ հաշվետվություն տրամադրող անձինք, վերահսկող և իրավապահ մարմինները, ռիսկերի ուսումնասիրության և կանխարգելիչ միջոցառումների ձեռնարկման գործընթացում ունեն իրենց ուրույն դերը:

Սույն մասում ներկայացվում են տեղեկություններ հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի՝ որպես ֆինանսական հետախուզության ազգային մարմնի կողմից իրականացված ռիսկերի վերլուծությունների և կանխարգելիչ միջոցառումների վերաբերյալ: Մասնավորապես, ըստ համապատասխան բաժինների, անդրադարձ է կատարվում հետևյալ թեմաներին.

- **ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի բացահայտման և զսպման նպատակով իրականացված ռազմավարական վերլուծություններ.** հաշվետու ժամանակահատվածում ՓԼ/ԱՖ նոր ռիսկերի բացահայտման և գնահատման նպատակով հավաքագրվել և ուսումնասիրվել են տեղեկություններ ինչպես հաշվետու անձանցից, այնպես էլ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում ընդգրկված մյուս մասնակիցներից,

- **Օրենսդրության բարելավում.** ընդունվել են օրենքներ և ենթաօրենսդրական ակտեր՝ ուղղված ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի զսպման նպատակով արդյունավետ կանխարգելիչ միջոցառումների ներդրմանը,

- **Հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրված հանձնարարականներ (ծանուցումներ).** հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրվել են ՖԴԿ-ի կողմից բացահայտված ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի զսպման ուղղված կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացման հանձնարարականներ,

- **Տեղեկատվական համակարգերի զարգացում.** իրականացվել են աշխատանքներ ուղղված հաշվետու անձանց կողմից ՓԼ/ԱՖ արդյունավետ կանխարգելման նոր համակարգերի, մասնավորապես՝ հաշվետվությունների ներկայացման նոր համակարգի ներդրմանը,

- **Ուսուցումներ.** իրականացվել են հաշվետվություն տրամադրող անձանց, իրավապահ և վերահսկող մարմինների աշխատակիցների ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում կարողությունների զարգացմանն ուղղված ուսուցումներ, որոնց վերաբերյալ տեղեկությունները ներկայացված են «Ներպետական և միջազգային համագործակցություն» գլխում և Հավելված 2-ում:

ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի բացահայտման և զսպման նպատակով իրականացված ռազմավարական վերլուծություններ

ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի բացահայտման և զսպման նպատակով ՖԴԿ-ի կողմից պարբերաբար իրականացվում են ռազմավարական վերլուծություններ:

*Ավարտվել են ՀՀ ՓԼ/ԱՖ
ռիսկերի ազգային
գնահատման
աշխատանքները*

Հաշվետու ժամանակահատվածում ավարտվել են 2017թ. սկսված ՓԼ/ԱՖ ազգային ռիսկերի գնահատման աշխատանքները: Մասնավորապես, ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ սպառնալիքները բացահայտելու և գնահատելու նպատակով տարաբնույթ որակական և քանակական ցուցանիշների համադրմամբ իրականացվել են վերլուծություններ հետևյալ ոլորտներում.

• ՓԼ նախորդող հանցագործություններ՝ հարուցված քրեական գործերի և առկա դատավճիռների ուսումնասիրության միջոցով,

• Լատենտային հանցավորության, կոռուպցիայի մակարդակ՝ տարբեր միջազգային կառույցների, փորձագետների կողմից ՀՀ-ին տրված գնահատականների, առկա վիճակագրական ցուցանիշների համադրման և ուսումնասիրության միջոցով,

• ՓԼ նպատակներով իրավաբանական անձանց չարաշահման ռիսկ՝ ՀՀ-ում գրանցված իրավաբանական անձանց, դրանց գործունեության կարգավորման օրենսդրական դաշտի բնութագրիչների, արձանագրված չարաշահման դեպքերի ուսումնասիրության միջոցով,

• Ոչ առևտրային կազմակերպությունների ԱՖ նպատակներով չարաշահման ռիսկ՝ ՀՀ-ում գրանցված ոչ առևտրային կազմակերպությունների, դրանց գործունեության կարգավորման օրենսդրական դաշտի բնութագրիչների, ԱՖ ռիսկի գնահատման տեսանկյունից այլ էական ցուցանիշների ուսումնասիրության միջոցով,

• Նոր, զարգացող տեխնոլոգիաների հետ կապված ՓԼ/ԱՖ ռիսկեր և այլն:

ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատման հիմնական եզրահանգումները հասանելի են ՖԴԿ-ի պաշտոնական կայքէջում ([https://www.cba.am/Storage/EN/FDK/Guidelines/NRA_Update_Executive_Summary\(Public\)_arm.pdf](https://www.cba.am/Storage/EN/FDK/Guidelines/NRA_Update_Executive_Summary(Public)_arm.pdf)):

Հաշվի առնելով ՓԼ/ԱՖ ազգային ռիսկերի գնահատման արդյունքները՝ մշակվել և Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հաստատվել է «Փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման 2019-2021թթ. ազգային ռազմավարությունը» իր գործողությունների ծրագրով (մանրամասները տես «Ներպետական համագործակցություն» գլխի «Միջգերատեսչական հանձնաժողով» բաժնում):

Օրենսդրության բարելավում

ՓԼ/ԱՖ հնարավոր դեպքերի կանխարգելման առումով կարևոր դերակատարություն ունի ռազմավարական վերլուծությունների արդյունքում բացահայտված ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը արդյունավետորեն զսպող և միջազգային ստանդարտները լավագույն կերպով արտացոլող օրենսդրությունը:

2018թ. մարտի 1-ին ՀՀ ազգային ժողովը ընդունել է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասին ՀՀ օրենքում, ՀՀ քրեական և քաղաքացիական օրենսգրքերում՝ առաջարկվող փոփոխությունները:

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործող օրենսդրական համակարգի շարունակական զարգացման և կատարելագործման նպատակով 2018թ.-ի մարտի 1-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի և հարակից օրենքների նախագծերի փաթեթը: Փաթեթով կարևոր փոփոխություններ են կատարվել ՓԼ/ԱՖ դեմ

պայքարի ոլորտում, ինչի արդյունքում.

- Զսպվել են անշարժ գույքի շուկայում կանխիկի մեծածավալ օգտագործումից բխող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը՝ օրենքով սահմանված շեմը գերազանցող գործարքների անկանխիկ եղանակով իրականացման պահանջի սահմանման միջոցով,

- Բարելավվել է ՀՀ կողմից ՖԱԹՖ-ի Հանձնարարականների իմպլեմենտացման մակարդակը թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների կիրառման հիմքերի հստակ ամրագրման միջոցով:

Օրենսդրական փաթեթի ընդունմամբ պայմանավորված՝ հաշվետու ժամանակահատվածում փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել նաև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի ենթաօրենսդրական ակտերում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կատարվել են նաև ՓԼ/ԱՖ ռիսկեր պարունակող ոլորտների կանոնակարգմանն ուղղված այլ իրավական ակտերի մշակման աշխատանքներ: Մասնավորապես, հաշվի առնելով դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպությունների կողմից արտասահմանյան քարտերի միջոցով հաճախորդի նույնականացման դեպքում այդ տվյալների ձեռքբերման հետ կապված ռիսկերը, կազմակերպվել են քննարկումներ վերջիններիս հետ: Արդյունքում, մշակվել է իրավական ակտի նախագիծ՝ հաճախորդի պատշաճ ուսումնասիրության շրջանակներում վճարային քարտերի միջոցով հաճախորդի նույնականացումը ՀՀ տարածքում գործող առևտրային բանկերի կողմից թողարկված քարտերով իրականացնելու վերաբերյալ: Նախագիծը շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ քննարկելուց հետո հավանության է

արժանացել ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից և ուղարկվել ՀՀ արդարադատության նախարարություն պետական իրավական փորձաքննության:

Վերոգրյալից բացի, հաշվետվությունների տրամադրման նոր համակարգի նախագծման հետ կապված (մանրամասները տես՝ «Տեղեկատվական համակարգերի զարգացում» բաժնում) կատարվել են այդ համակարգի իրավական մասի նախագծմանն ուղղված աշխատանքներ:

Մշակվել են ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների ներդրման մակարդակի, գույքի բռնագանձման պրակտիկայի բարելավմանն ուղղված հայեցակարգեր

Միջազգային պահանջների շարունակական իմպլեմենտացումը գտնվում է ՖԴԿ-ի և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներգրավված այլ իրավասու գերատեսչությունների ուշադրության ներքո: Այս ուղղությամբ «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների լվացման, հետախուզման, առգրավման ու բռնագրավման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին»

Վարչաձևի կոնվենցիայով ՀՀ ստանձնած

միջազգային պարտավորությունների, ինչպես նաև ՖԱԹՖ-ի Հանձնարարականների իմպլեմենտացման և ՀՀ-ում հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման պրակտիկայի բարելավման նպատակով հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են միջազգային փորձի ծավալուն ուսումնասիրություններ: Արդյունքում մշակվել են հայեցակարգեր՝ ուղղված ՀՀ-ում առանց մեղադրական դատավճռի գույքի բռնագանձման և ծանր հանցագործությունների դեպքում մեղադրյալի կողմից գույքի օրինական ծագման վերաբերյալ ապացույցներ ներկայացնելու պարտականության ինստիտուտների ներդրմանը: Հայեցակարգերը ներկայացվել են Միջգերատեսչական հանձնաժողովի քննարկմանը (տես նաև «Ներպետական և միջազգային համագործակցություն» գլխի «Միջգերատեսչական հանձնաժողով» և «Իրավապահ մարմինների հետ այլ նախաձեռնություններ» բաժինները):

Հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրված հանձնարարականներ (ծանուցումներ)

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրվել է շուրջ 4 տասնյակ հանձնարարական (ծանուցում) որոշակի գործարքների և գործարար հարաբերությունների ՓԼ/ԱՖ ռիսկայնության և ձեռնարկման ենթակա կանխարգելիչ միջոցառումների վերաբերյալ: Հանձնարարականները (ծանուցումները) վերաբերել են հետևյալ իրավիճակներին.

- Խարդախության սխեմաներին բնորոշ տարրեր պարունակող դեպքեր,
- Բարձր ռիսկային գոտիներից ստացումներ կամ փոխանցումներ,
- Իրավաբանական անձանց միջնորդությամբ ոչ ռեզիդենտ

ընկերությունների կողմից հիմնադրված կայքերին վիրտուալ վերջնասարքերի տրամադրման հետ կապված ՓԼ էական ռիսկեր և այլն:

Բացի այդ, հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրամադրվել է հետադարձ արձագանք նրանցից ստացված ազդակների վերլուծության ընթացքի և արդյունքների վերաբերյալ:

Շուրջ 90 դեպքում մերժվել կամ դադարեցվել են ՓԼ/ԱՖ տեսանկյունից բարձր ռիսկային գործարքներ/գործարար հարաբերությունները

Հարկ է նշել նաև, որ հաշվետու ժամանակահատվածում ֆինանսական շուկայում գերակշիռ դիրք զբաղեցնող բանկային համակարգի մասնակիցների կողմից շուրջ 9 տասնյակ դեպքերում մերժվել է տարբեր ռիսկային գործարքների իրականացումը, կամ դադարեցվել են հաճախորդի հետ հաստատված գործարար հարաբերությունները, ընդ որում՝ 2 տասնյակ դեպքերով մերժումը/դադարեցումն իրականացվել է ՖԴԿ-ի հանձնարարականի հիման վրա, իսկ մնացած դեպքերում բանկերի կողմից սեփական վերլուծության արդյունքում:

ՀՀ-ում շարունակվել է պահպանվել ԱՖ շարք ցածր ռիսկի մակարդակը

Միջազգային ահաբեկչական վտանգի ընդլայնմամբ պայմանավորված ԱՖ ռիսկերի կանխարգելման և զսպման նպատակով շարունակվել են ահաբեկչության հնարավոր ֆինանսավորման աղբյուրների,

ուղղությունների, սխեմաների, ներգրավված անձանց բացահայտման ուղղությամբ համարժեք և դինամիկ միջոցառումները, այդ թվում՝ միջազգային համագործակցության շրջանակներում: Մասնավորապես, շարունակվել են հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ԱՖ տեսանկյունից բարձր ռիսկային համարվող տարածքներ և հակառակ ուղղությամբ իրականացվող ֆինանսական գործառնությունների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքման, վերլուծության և

արդյունքների վերաբերյալ ներպետական և օտարերկրյա գործընկերներին իրազեկման աշխատանքները:

ԱՖ հնարավոր ռիսկերի արդյունավետ զսպման և թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների կիրառման նպատակով հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել են գործողությունները՝ ուղղված միջազգային կառույցների կողմից կիրառվող սահմանափակումների վերաբերյալ պահանջների կատարմանը և դրանց վերաբերյալ շահագրգիռ անձանց իրազեկմանը: Այսպես, ՖԴԿ-ի ինտերնետային կայքում հրապարակվել և հաշվետվություն տրամադրող անձանց իրազեկվել են.

- ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի՝ միջոցների սառեցման պահանջ սահմանող բանաձևերով կամ դրանց համաձայն հրապարակված ցանկերում, ներառյալ՝ 1267/1989/2253 բանաձևերով՝ ԻԼԻՊ-ի (ԴԱԵՇ) և Ալ Քաիդայի, 1988՝ Թալիբանի և 1718՝ Հյուսիսային Կորեայի հետ կապված անձանց ցանկերում կատարված թարմացումները,

- ՖԱԹՖ-ի՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում ռազմավարական բացեր ունեցող երկրների, ինչպես նաև այդպիսի բացեր ունեցող և դրանք վերացնելու նպատակով ՖԱԹՖ-ի հետ համատեղ գործողությունների ծրագիր մշակած երկրների ցանկերը:

Հարկ է նշել, որ հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել է պահպանվել Հայաստանի Հանրապետությունում ԱՖ շատ ցածր ռիսկի մակարդակը:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂՂԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

ՓԼ/ԱՖ արդյունավետ կանխարգելման տեսանկյունից կարևոր են ինչպես ՖԴԿ-ի, այնպես էլ հաշվետվություն տրամադրող անձանց տեղեկատվական համակարգերի զարգացման ուղղությամբ շարունակական ջանքերը:

Այդ կապակցությամբ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են մի շարք աշխատանքներ, մասնավորապես՝ շարունակվել է ՖԴԿ-ի վերլուծությունների համար նախատեսված տեղեկատվական համակարգերի կատարելագործման աշխատանքները: Նախագծվել և թեստավորման է հանձնվել ֆինանսական հետախուզության մարմինների էզմոնտ խմբի կողմից մշակված՝ «Ֆինանսական հետախուզության համակարգի հասունության մոդելի» ներքո առաջարկությունների հիման վրա մշակված հաշվետվությունների տրամադրման նոր առցանց համակարգը: Համակարգի վերջնական գործարկումը, ի թիվս այլ առավելությունների, հաշվետվություն տրամադրող անձանց հնարավորություն է ընձեռելու հաշված թույլտվությունների ընթացքում ավտոմատացված եղանակով ՖԴԿ-ին տրամադրել պարտադիր տեղեկացման ենթակա հաշվետվությունները:

Նշվածը քայլ առաջ կլինի հաշվետվություն տրամադրող անձանց ներքին դիտարկումների ստորաբաժանումների՝ պարտադիր տեղեկացման ենթակա հաշվետվությունների տրամադրմամբ պայմանավորված ծանրաբեռնվածության էական կրճատման գործում, ինչի արդյունքում լրացուցիչ ռեսուրսներ կուղղվեն ՓԼ/ԱՖ տեսանկյունից կասկածելի գործարքների և գործարար հարաբերությունների վերլուծությունների իրականացմանը: Նախատեսվում է համակարգը շահագործման հանձնել 2019 թվականին:

ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներպետական համագործակցությունը կարելի է պայմանականորեն բաժանել երկու մասի.

- Միջգերատեսչական հանձնաժողովի շրջանակներում ռազմավարական համագործակցություն՝ ոլորտում իրականացվող քաղաքականության մշակման և համակարգման ուղղությամբ,
- ՖԴԿ-ի, վերահսկող և իրավապահ մարմինների միջև գործառնական համագործակցություն՝ տեղեկատվության փոխանակման, կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացման և ՓԼ/ԱՖ հնարավոր դեպքերի բացահայտման ուղղությամբ:

Միջգերատեսչական հանձնաժողով

*Քննարկվել են ՀՀ
սրանձնած միջազգային
պարտավորությունների
ներդրման մակարդակի,
գույքի բռնագանձման
պրակտիկայի
բարելավմանն ուղղված
հայեցակարգերը*

Միջգերատեսչական հանձնաժողովը մշտապես ուշադրության կենտրոնում է պահում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներպետական համագործակցության ամրապնդման, ոլորտին առնչվող խնդրահարույց հարցերի, ինչպես նաև Գնահատման հաշվետվությամբ արձանագրված թերությունների ու բացերի շտկման միջոցառումների ծրագրի կատարման ընթացքը և արդյունքները:

Այս առումով 2018 թվականը կարևորվել է Միջգերատեսչական հանձնաժողովի անդամ գերատեսչությունների կողմից առանց մեղադրական դատավճռի գույքի բռնագանձման, ծանր հանցագործությունների դեպքում մեղադրյալի կողմից գույքի օրինական ծագման վերաբերյալ ապացույցներ ներկայացնելու պարտականության ներդրման վերաբերյալ հայեցակարգերի քննարկմամբ և հավանությամբ: Միջգերատեսչական հանձնաժողովի որոշմամբ հայեցակարգերը ներկայացվել են ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ համապատասխան որոշումներ կայացնելու նպատակով:

*Հասարակվել է 2019-2021թթ.
ՓԼ/ԱՖ և ՋՈՋ ՏՖ դեմ
պայքարի ազգային
ռազմավարությունը*

Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հաստատվել է «Փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման 2019-2021թթ. ազգային

ռազմավարությունը» (այսուհետ՝ Ռազմավարություն):

Նոր ռազմավարությունն էապես տարբերվում է նախկին ռազմավարություններից թե բովանդակային, թե կառուցվածքային առումներով: Դրա ձևաչափը, տրամաբանությունն ու բովանդակությունը սահմանվել են՝ հիմք ընդունելով ՖԱԹՖ-ի Մեթոդաբանությունը (2013թ.), որը ՓԼ/ԱՖ/ՀՈՀ ՏՖ դեմ պայքարի համաշխարհային ստանդարտ ճանաչված ՖԱԹՖ-ի Հանձնարարականների (2012թ.) իրականացման գործիքն է: Ռազմավարության իրագործման արդյունավետությունը մոնիտորինգի ենթարկելու համար որպես ռազմավարության բաղկացուցիչ մաս հաստատվել են նաև դրա իրագործման գործողությունների ծրագիրը՝ ռազմավարական խնդիրներին հասնելուն ուղղված հստակ միջոցառումներով, առաջնահերթություններով, վերջնաժամկետներով, պատասխանատվություններով, անհրաժեշտ ռեսուրսների հաշվարկով, ինչպես նաև գործողությունների ծրագրի մոնիտորինգի գործիքը: Իբրև ռազմավարական բարձր առաջնահերթություն ունեցող միջոցառումներ սահմանվել են.

- ՓԼ/ԱՖ գործերի քննության արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումները,
- Իրավաբանական անձանց իրական շահառուների վերաբերյալ կեղծ կամ սխալ տեղեկությունների ներկայացման դեպքում պատասխանատվության միջոցների մշակմանը ուղղված միջոցառումները,
- Քրեական արդարադատության այլընտրանքային միջոցների, այդ թվում՝ առանց մեղադրական դատավճռի հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման ինստիտուտի ներդրմանն ուղղված միջոցառումները և այլն:

Ռազմավարությունը ամբողջությամբ հասանելի է ՖԴԿ-ի պաշտոնական կայքէջում

([https://www.cba.am/Storage/AM/downloads/FDK/Strategy/AMLCFT_Strategy_\(2019-2021\)_Arm.pdf](https://www.cba.am/Storage/AM/downloads/FDK/Strategy/AMLCFT_Strategy_(2019-2021)_Arm.pdf)):

ՀՀ սահմանադրության 2015թ.-ի փոփոխություններով և դրանցից բխող «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներով պայմանավորված՝ Միջգերատեսչական հանձնաժողովի հերթական նիստի ընթացքում քննարկվել և հավանության են արժանացել հանձնաժողովի գործունեության կազմակերպմանն առնչվող հետևյալ հարցերը.

- Հանձնաժողովի կազմի թարմացում՝ ընդգրկելով ՀՀ վարչապետի խորհրդականին և ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության պետի տեղակալին, և
- Հանձնաժողովի կազմի հաստատում ՀՀ վարչապետի կողմից:

Իրավապահ մարմինների հետ համագործակցություն

Իրավապահ մարմինների և ՖԴԿ-ի միջև ներպետական համագործակցությունը հիմնականում առնչվում է ՓԼ/ԱՖ վարկաձևերով տեղեկատվության փոխանակմանը:

Իրականացված վերլուծությունների արդյունքում ՓԼ վարկաձով 2017-2018թթ. իրավապահ մարմիններին տրամադրված տեղեկացումների, ՖԴԿ-ի կողմից իրավապահ մարմիններից խնդրարկված և իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ից խնդրարկված տեղեկությունների վերաբերյալ վիճակագրությունը ներկայացվում է աղյուսակում.

	2017	2018
ՖԴԿ-ի կողմից տեղեկացումներ իրավապահ մարմիններին	37	44
ՖԴԿ-ի կողմից իրավապահ մարմիններից խնդրարկված տեղեկատվություն	5	1
Իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ից խնդրարկված տեղեկատվություն	58	84
Հարուցված քրեական գործեր	2	8

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի կողմից կատարված վերլուծությունների արդյունքներով ՓԼ/ԱՖ վարկաձևերի առաջադրմամբ իրավապահ մարմիններին ուղարկված տեղեկացումները հիմնականում վերաբերել են հետևյալ իրավիճակներին.

- Զանգվածային մարքեթինգի տարբեր մոդելների կիրառմամբ հանցավոր ճանապարհով ստացված միջոցների օրինականացման սխեմաներ,
- ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով այլ երկրներից անհայտ, հնարավոր է՝ հանցավոր գործունեության արդյունքում ձևավորված ֆինանսական միջոցների տարանցիկ փոխանցումներ,
- Հնարավոր հարկային պարտավորություններից խուսափելու, ապօրինի ձեռնարկատիրություն իրականացնելու, տնտեսական գործունեության ծավալները թաքցնելու միտում պարունակող ֆինանսական գործարքներ,
- Առևտրային կամ այլ կազմակերպությունների ծառայողների կողմից իրենց լիազորությունների չարաշահման արդյունքում ձևավորված միջոցների օրինականացմանն ուղղված գործարքներ,
- ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տիպաբանություններով նկարագրված սխեմաներին համապատասխանող այլ դեպքեր:

Հարկ է նշել, որ 2018թթ. իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ին հարցումների ավելացումը պայմանավորված է հիմնականում կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների արդյունքում ստացված միջոցների օրինականացման հնարավոր դեպքերի բացահայտումների քանակի աճով:

ՓԼ հանցակազմով 4 քրեական գործ է հարուցվել ՖԴԿ-ի տրամադրած ծանուցման հիման վրա

Հատկանշական է, որ 2018թ.-ին հարուցված 8 քրեական գործից 4-ը հարուցվել է ՖԴԿ-ի կողմից իրավապահ մարմիններին տրամադրված ծանուցումների հիման վրա: Միաժամանակ, հարուցված մյուս 4 քրեական գործով իրավապահ մարմինների հետ համագործակցության և տեղեկատվության փոխանակման շրջանակներում ՖԴԿ-ն հարցումների հիման վրա իրականացրել է լայնածավալ վերլուծություններ և դրանց արդյունքները տրամադրել իրավապահ մարմիններին:

Ընդհանուր առմամբ, թե ստացված ԿԳՀ-ների և դրանց վերլուծության արդյունքում իրավապահ մարմիններին տրամադրված ծանուցումների, թե հարուցված քրեական գործերի հիմքում ընկած վարկածները համադրելի են, ինչն իր հերթին ՖԴԿ-ի և իրավապահ մարմինների, ինչպես նաև ՖԴԿ-ի և հաշվետվություն տրամադրող անձանց միջև արդյունավետ համագործակցության կարևոր ցուցիչ է: Համագործակցության արդյունավետության բարձրացումը պայմանավորված է նաև «ՀՀ կենտրոնական բանկի Միասնական տեղեկատվական տիրույթ համակարգ»-ի ներդրմամբ և ամբողջական գործարկմամբ, որի միջոցով փաստացի իրական ժամանակի ռեժիմում անվտանգ կերպով տեղի է ունենում պատկան մարմինների միջև տեղեկությունների փոխանակումը ՓԼ/ԱՖ կասկածների կամ դեպքերի վերաբերյալ:

Տեղեկությունների փոխանակմանը զուգահեռ կազմակերպվել են քննարկումներ ինչպես առանձին քրեական գործերի առնչությամբ, այնպես էլ ուսուցողական նպատակներով: Մասնավորապես, ՓԼ հանցակազմով հարուցված քրեական գործերի քննության արդյունավետության բարձրացման նպատակով անց է կացվել շուրջ 5 տասնյակ աշխատանքային քննարկում և հանդիպում տվյալ քրեական գործը քննող իրավապահ մարմնի աշխատակիցների մասնակցությամբ:

Կազմակերպվել է խորհրդաժողով նվիրված ՖԴԿ-ի և իրավապահ մարմինների համագործակցությանը, ինչպես նաև ՀՀ վավերացրած գույքի բռնագանձմանն առնչվող միջազգային պարտավորությունների իմպլեմենտացմանը

2018 թվականին ՖԴԿ-ն շարունակել է ՓԼ/ԱՖ գործերի քննության արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումները: Այդ ուղղությամբ «Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի և քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների համագործակցությունը. ՀՀ վավերացրած միջազգային պայմանագրերով նախատեսված գույքի բռնագանձմանն առնչվող որոշ դրույթների իմպլեմենտացումը» թեմայով խորհրդաժողով է կազմակերպվել ՖԴԿ-ի, ՀՀ

արդարադատության ակադեմիայի, իրավապահ, դատական համակարգերի, ՀՀ փաստաբանների պալատի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի քաղաքականության մշակմանը մասնակից այլ իրավասու պետական մարմինների ներկայացուցիչների շուրջ 30 ներկայացուցիչների համար:

Խորհրդաժողովի շրջանակներում քննարկվել են միջազգային պրակտիկայում վարչական տիպի ֆինանսական հետախուզության մարմինների կողմից տրամադրվող տեղեկությունները որպես հետախուզական տվյալ օգտագործելու առանձնահատկությունները, ՀՀ օրենսդրությամբ ՓԼ գործերի հարուցման առիթները և հիմքերը, ՖԴԿ-ի վերլուծությունները, դրա իրականացման գործընթացը և այլն: Միևնույն ժամանակ, անդրադարձ է կատարվել ՀՀ վավերացրած միջազգային պայմանագրերով նախատեսված գույքի բռնագանձմանն առնչվող դրույթների իմպլեմենտացմանը: Խորհրդաժողովի արդյունքներով որոշվել է իրականացնել միջազգային փորձի ուսումնասիրություն, մշակել գույքի բռնագանձման պրակտիկայի բարելավմանն ուղղված հայեցակարգեր և դրանք ներկայացնել Միջգերատեսչական հանձնաժողովի քննարկմանը (մանրամասները տես «Կանխարգելիչ միջոցառումներ» մասի «Օրենսդրության բարելավում» բաժնում):

Վերահսկողություն և ստուգումներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՖԴԿ-ն շարունակել է հաշվետվություն տրամադրող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական հաստատությունների և անձանց վերահսկող մարմինների հետ համագործակցությունը՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասին ՀՀ օրենսդրության պահանջների պատշաճ կատարման ապահովման, հաշվետվություն տրամադրող անձանց և վերահսկող մարմինների ուսուցման կարիքների բացահայտման նպատակով:

Ստուգումների և վերահսկողական այլ միջոցառումների արդյունքում հաշվետվություն տրամադրող թվով 16 ֆինանսական և 3 ոչ ֆինանսական հաստատության նկատմամբ կիրառվել են պատասխանատվության միջոցներ՝ նախագգուշացումների կամ տուգանքների ձևով:

Ֆինանսական հաստատությունների կողմից օրենսդրության խախտումները հիմնականում վերաբերել են հաճախորդի պատշաճ ուսումնասիրությանը, ներքին դիտարկումների մարմնի իրավասությունների ոչ պատշաճ նկարագրության, ներքին դիտարկումների մարմնի կողմից կառավարման բարձրագույն մարմնին ներկայացվող հաշվետվություններին վերաբերող պահանջների ոչ պատշաճ իրականացմանը, լիազոր մարմնին պարտադիր տեղեկացման ենթակա հաշվետվությունների ոչ պատշաճ տրամադրմանը և այլն:

Ոչ ֆինանսական հաստատությունների և անձանց կողմից կատարված խախտումները վերաբերել են «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված ներքին իրավական ակտ, ներքին դիտարկումների մարմին ունենալու, հաշվետվությունների պատշաճ տրամադրման հետ կապված պահանջների իրականացմանը:

Հարկ է նշել նաև, որ ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման կարողությունների կատարելագործման և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի զարգացումների վերաբերյալ իրազեկման նպատակով կազմակերպված ուսուցումներին, խորհրդաժողովներին հաշվետվություն տրամադրող անձանց հետ զուգահեռ մասնակցել են վերջինների վերահսկող մարմինները:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԴԿ-ն ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի շրջանակներում համագործակցում է ինչպես օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ՝ տեղեկատվության փոխանակման նպատակով, այնպես էլ ոլորտում գործող միջազգային կառույցների հետ՝ համատեղ տարբեր աշխատանքային ծրագրերի իրականացման նպատակով: Ի դեմ ՖԴԿ-ի՝ Հայաստանը մասնակցում է ՓԼ/ԱՖ ոլորտում միջազգային ստանդարտներ մշակելու, տարբեր երկրների կողմից դրանց ներդրումն ու իրականացումը գնահատելու գործում ներգրավված միջազգային կազմակերպությունների ու կառույցների, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի, Էգմոնտ խմբի, Եվրասիական խմբի, ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի աշխատանքներին:

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն ՀՀ-ն ներկայացնող պատվիրակության կազմում մասնակցել է ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի աշխատանքներին: Հարկ է նշել, որ ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգերի 5-րդ փուլի փոխադարձ գնահատումների շրջանակներում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները մասնակցել են Լատվիայի, Լիտվայի, Մալթայի և Չեխիայի՝ ՓԼ/ԱՖ և ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի գնահատումներին՝ որպես ֆինանսական և իրավապահ հարցերով գնահատողներ:

*ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի
համակարգի 5-րդ փուլի
գնահատման
առաջընթացի
հաշվետվությամբ ՀՀ-ն
զգալի առաջընթաց է
արձանագրել ՖԱԹՖ-ի 1-
ին, 7-րդ և 8-րդ
Հանձնարարականների
իրագործման
ուղղությամբ:*

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի 56-րդ լիազումար նիստի շրջանակներում հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի Գնահատման հաշվետվությամբ վերհանված խնդիրների առնչությամբ երկրի կողմից իրականացված քայլերի վերաբերյալ առաջընթացի հաշվետվությունը: Վերջինի եզրահանգմամբ, ՀՀ-ն զգալի առաջընթաց է արձանագրել ՖԱԹՖ-ի 1-ին (Ռիսկերի գնահատումը և ռիսկահենք մոտեցման կիրառությունը), 7-րդ (Զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման

ֆինանսավորմանն առնչվող թիրախային

ֆինանսական պատժամիջոցները) և 8-րդ (Շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող կազմակերպությունները) Հանձնարարականների իրագործման ուղղությամբ:

Էզմոնս խմբ

ՖԴԿ-ն շարունակել է Էզմոնս խմբի անվտանգ տեղեկատվական ցանցի միջոցով տեղեկատվություն փոխանակել օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ: ՖԴԿ-ի պատվիրակությունը նաև մասնակցել է Արգենտինայի Բուենոս Այրես քաղաքում կայացած Էզմոնս խմբի կոմիտեի և աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին, ինչպես նաև Էզմոնս խմբի անդամ ՖՀՄ-ների ղեկավարների նիստին: Հանդիպումների ընթացքում, ի թիվս այլ հարցերի, քննարկվել է կոռուպցիոն հանցագործություններից առաջացած հանցավոր միջոցների օրինականացման, ներառյալ՝ կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում ֆինանսական հետախուզության մարմինների առանձնահատուկ կարևորությունն ու դերը:

Եվրասիական խմբ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները մասնակցել են Եվրասիական խմբի լիազումար նիստերին և աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին: Լիազումար նիստերի ընթացքում, ի թիվս այլ հարցերի, քննարկվել և հաստատվել են Տաջիկստանի և Ղրղզստանի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի գնահատման հաշվետվությունները: Վերջինին որպես իրավապահ հարցերով գնահատող մասնակցել է նաև ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը:

ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհուրդ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի պատվիրակությունը մասնակցել է ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի (այսուհետ՝ Խորհուրդ) լիազումար նիստերին, որոնց ընթացքում քննարկվել են միջազգային ահաբեկչական կազմակերպությունների հետ կապված անձանց բացահայտման նպատակով ձեռնարկվող համատեղ միջոցառումների արդյունքները, շարունակվել են ՖԴԿ-ի նախաձեռնությամբ կատարվող՝ ՓԼ տարածաշրջանային ռիսկերի գնահատման աշխատանքները, մշակվել են ՓԼ/ԱՖ նպատակով էլեկտրոնային վճարային համակարգերի չարաշահման կանխարգելմանն ուղղված առաջարկություններ, ընդլայնվել է Խորհրդի տեղեկատվության փոխանակման համակարգի մասնակիցների կազմը, քննարկել են տարածաշրջանում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված այլ հարցեր:

Օտարերկրյա ՖՀՄ-ներ

ՖԴԿ-ն շարունակել է օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ համագործակցությունը, որի շրջանակներում 2018 թվականի ընթացքում ստացել է 29 և ուղարկել է 54 հարցում: Ընդ որում՝ ավելի հաճախ հարցումներ ուղարկվել են ԱՄՆ-ի, Լատվիայի, ՌԴ-ի, Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Կիպրոսի, Գերմանիայի ՖՀՄ-ներին և, համապատասխանաբար, ստացվել են Մոլդովայի, ՌԴ-ի, Ուզբեկստանի և Լատվիայի ՖՀՄ-ներից:

ՖԴԿ-ի և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվությունը ներկայացված է Հավելված 3-ում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. Հաշվետվություն տրամադրող անձանց ցանկը և ներկայացված հաշվետվությունները

Հաշվետվություն տրամադրող անձինք	ՖԴ-ում հաշվառված են թվով՝	ՖԴ-ին ներկայացված հաշվետվություններ	
		Պարտադիր տեղեկացման	Կասկածելի
Ֆինանսական հաստատություններ			
Բանկեր	17	473321	262
Վարկային կազմակերպություններ	36	2689	10
Արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	175	200	-
Արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	1	417	-
Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող լիցենզավորված անձինք	6	212	7
Ներդրումային ընկերություններ	11	699	-
Ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչներ	3	10	-
ՀՀ Կենտրոնական դեպոզիտարիա	1	-	12
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) ընկերություններ	8	-	-
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձինք	3	-	-
Կորպորատիվ ներդրումային ֆոնդեր	2	37	-
ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված կառավարիչ չունեցող ոչ հրապարակային պայմանագրային ներդրումային ֆոնդեր	17	-	-
Գրավատներ	106	544	-
Ոչ ֆինանսական հաստատություններ			
Ռիելտորական գործունեություն իրականացնող անձինք	205	-	-
Նոտարներ	116	9840	-
Փաստաբաններ, ինչպես նաև իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերեր և իրավաբանական անձինք	1510	-	-
Անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահներ և հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք	10	-	-
Աուդիտորներ և աուդիտորական կազմակերպություններ	29	-	-
Թանկարժեք մետաղների դիլերներ	-	-	-
Թանկարժեք քարերի դիլերներ	22	-	-
Արվեստի գործերի դիլերներ	-	-	-
Սակարկությունների կազմակերպիչներ	-	-	-
Շահումով խաղերի և խաղատների կազմակերպիչներ	5	14	-
Վիճակախաղերի կազմակերպիչներ	4	77	3
Ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպիչներ	3	164	-
Հավատարմագրային կառավարման և իրավաբանական անձանց գրանցման ծառայություններ մատուցող անձինք	-	-	-
Այլ անձինք			
Վարկային բյուրոներ	1	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2291	488224	294

Հավելված 2. Հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար իրականացված ուսուցումները

Ֆինանսական հաստատություններ		
Թեմա	Հաշվետու անձ	Մասնակիցների քանակ
- Գործարքի/գործարար հարաբերության մերժումը/դադարեցումը և դրա վերաբերյալ ՖԴԿ-ի հանձնարարականները - Առանց առերես շփման գործարար հարաբերություններից բխող ռիսկերը և դրանց զսպման ուղիները (ըստ վերաբերելիության) - Թղթակցային կամ համանման հարաբերությունների կարգավորումը (ըստ վերաբերելիության) «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում կարարված փոփոխությունները և լրացումները - Հաշվետվությունների ներկայացման նոր համակարգ	Բանկեր	20
	Վարկային կազմակերպություններ	20
	Դրամական փոխանցումներ իրականացնող կազմակերպություններ	5
	Ապահովագրական ընկերություններ	5
	Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձինք	7
	Գրավատներ	22
	Արտարժույթի փոխանակման կետեր	18
Ոչ ֆինանսական հաստատություններ		
«Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում կարարված փոփոխությունները և լրացումները «Իրավաբանական անձանց իրական շահառուի բացահայտման հետ կապված պահանջները և եղանակները» - Փաստաբանական գաղտնիք. «Միշտն ընդդեմ Ֆրանսիայի» 01.06.2012թ.-ի ՄԻԵԴ վճիռ (ըստ վերաբերելիության) - Աուդիտորների և հաշվապահների գործունեության հետ կապված կասկածելիության չափանիշների ներկայացում (ըստ վերաբերելիության) - Ինյուերներ շահումով խաղերի գործունեության հետ կապված ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի և կասկածելիության չափանիշների ներկայացում (ըստ վերաբերելիության)	Փաստաբաններ	55
	Նոտարներ	109
	Աուդիտորական կազմակերպություններ	26
	Խաղատների, շահումով խաղերի, վիճակախաղերի կազմակերպիչներ	16

Ընդամենը՝ 303 մասնակից

Հավելված 3. Փոխըմբռնման համաձայնագրերը

ՖԴԿ-ի և ներպետական իրավասու մարմինների միջև կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերը

Իրավապահ մարմիններ

- ՀՀ դատախազություն (վերակնքված՝ 28.11.2016թ.)
- ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն (կնքված՝ 24.01.2017թ.)
- ՀՀ ԿԱ ոստիկանություն (վերակնքված՝ 18.11.2016թ.)
- ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե (վերակնքված՝ 25.09.2017թ.)
- ՀՀ քննչական կոմիտե (կնքված՝ 16.11.2016թ.)

Այլ իրավասու մարմիններ

- ՀՀ արդարադատության ակադեմիա (կնքված՝ 12.11.2016թ.)
- ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն (կնքված՝ 19.01.2017թ.)
- ՀՀ ֆինանսների նախարարություն (կնքված՝ 10.10.2017թ.)

ՖԴԿ-ի և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրերը

Երկիր	Ամսաթիվ	Երկիր	Ամսաթիվ
 Ավստրալիա	26.08.2009թ.	 Ղրղզստան	19.02.2014թ.
 Արաբական Միացյալ Էմիրություններ	28.05.2009թ.	 Ճապոնիա	29.10.2012թ.
 Բելառուս	04.02.2008թ.	 Մակեդոնիա	13.07.2011թ.
 Բերմուդա	21.10.2009թ.	 Միացյալ Թագավորություն	27.09.2012թ.
 Թաիլանդ	29.11.2010թ.	 Մոլդովա	12.07.2011թ.
 Թայվան	12.07.2011թ.	 Մոնտենեգրո	12.07.2011թ.
 Թուրքմենստան	24.10.2017թ.	 Չինաստան	08.06.2011թ.
 Իսրայել	03.11.2011թ.	 Պանամա	03.07.2013թ.
 Իրան	26.05.2010թ.	 Ռումինիա	27.05.2009թ.
 Լատվիա	28.10.2017թ.	 Ռուսաստան	09.06.2015թ.
 Լեհաստան	22.09.2009թ.	 Սան Մարինո	15.03.2010թ.
 Լիխտենշտեյն	04.06.2014թ.	 Սաուդյան Արաբիա	12.07.2011թ.
 Խորվաթիա	11.07.2012թ.	 Սերբիա	12.07.2011թ.
 Կանադա	21.12.2009թ.	 Վատիկան	14.04.2017թ.
 Կիպրոս	11.07.2012թ.	 Վրաստան	26.02.2008թ.
 Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն	22.05.2009թ.	 Տաջիկստան	19.05.2011թ.
 Ղազախստան	11.11.2015թ.	 Ուկրաինա	13.03.2008թ.